

Konjunktorni trendi

Marec 2008

PRIKAZI SKEP

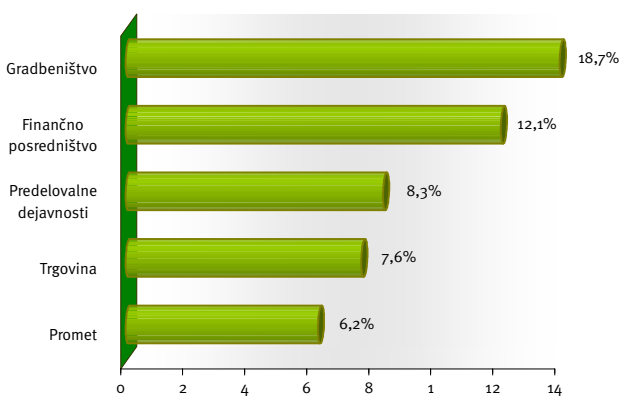
Letnik XIV, marec 2008

Rast bruto domačega proizvoda v letu 2007 preseгла 6 odstotkov.

Po prvih izračunih rast BDP v Sloveniji v letu 2007 6,1-odstotna, višja od napovedi.

Sredi marca 2008 je Statistični urad RS na osnovi četrletnih ocen objavil prvo oceno BDP za lansko leto. Slovenski BDP je v tekočih cenah znašal 33.542 milijonov evrov oziroma 45.969 milijonov USD. Preračunano na prebivalca je tako BDP v Sloveniji dosegel 16.616 evrov oziroma 22.772 ameriških dolarjev. V letu 2007 je bruto domači proizvod nominalno porasel za 10,2 odstotka, realno pa je bil glede na leto 2006 višji za 6,1 odstotka. To je bila najvišja dosežena gospodarska rast v obdobju po letu 1991. K 6,1-odstotni rasti je lani kot glavni dejavnik rasti največ prispeval izvoz. Kljub lanski visoki, 13-odstotni rasti izvoza, se je zaradi hitrejše rasti uvoza (14,1-odstotka) to odrazilo na negativnem saldu menjave s tujino, ki je imel h gospodarski rasti končno manjši negativen prispevek. Med komponentami domačega povpraševanja so lani izjemno rasle investicije, realno so se glede na leto 2006 povečale za 17,8 odstotka. Rast bruto investicij je bila najvišja v prvih treh četrletjih, v zadnjem se je rast razpolovila. Najbolj so se povečale investicije v gradbene objekte (20,8 %) in transportno opremo (24,7 %), nekoliko zmerneje pa v ostalo. Za petino višja je bila lani tudi stanovanjska gradnja. Bolj umirjena pa je bila rast končnega trošenja – trošenje prebivalstva je imelo 3,1-odstotno in trošenje države po prvih ocenah le 1,4-odstotno rast. Med dejavnostmi je bilo doseženo največje povečanje dodane vrednosti v gradbeništvu. Ob ugodnih vremenskih razmerah in visoki investicijski aktivnosti je v primerjavi z letom 2006 gradbeništvu izkazalo 18,7-odstotno rast. V predelovalnih dejavnostih je bila rast dodane vrednosti 8,3-odstotna, močnejše je porasla še v finančnem posredništvu, trgovini in transportni dejavnosti.

RAST DODANE VREDNOSTI V 2007 - GLAVNE DEJAVNOSTI * Realna rast v %

Vir: Statistični urad RS, marec 2008

* Proizvodna struktura bruto domačega proizvoda.

SKEP GZS

Podrobnejši prikazi o blagovni menjavi za leto 2007 tudi v GZS.

Za potrebe svojih članic in drugih institucij Gospodarska zbornica Slovenije pripravlja posebne obdelave statističnih podatkov o blagovni menjavi s tujino, ki jih za različne namene še nadgradi s svojimi podatkovniki bazami. Tako je na GZS možno pridobiti podatke s krajšimi analizami blagovne menjave po različnih kriterijih, kot npr. po državah, carinskih tarifah, dejavnostih, podjetjih, regijah - območnih zbornicah GZS, itd. Ko je Statistični urad RS za leto 2007 objavil podrobnejše, sicer še začasne podatke o menjavi s tujino, smo v GZS tudi tokrat pripravili gornje podrobnejše obdelave. Na osnovi tega ugotavljamo, da so bile na prvih 15 mestih pri izvozu naslednje države: Nemčija, Italija, Hrvaška, Avstrija, Francija, Srbija (s Kosovom), Ruska federacija, Madžarska, Poljska, Bosna in Hercegovina, Velika Britanija, Češka, Španija, Romunija, ZDA. Teh 15 držav predstavlja 80 odstotkov vsega blagovnega izvoza. Med najpomembnejšimi uvoznimi partnericami pa so bile v letu 2007 naslednje: Nemčija, Italija, Avstrija, Francija, Hrvaška, Nizozemska, Madžarska, Španija, Češka, Belgija, Ruska federacija, Koreja republika, Poljska, Srbija (s Kosovom), Velika Britanija, Kitajska. Na osnovi začasnih podatkov za leto 2007 ugotavljamo, da je 100 največjih blagovnih izvoznikov lani izvozilo 55 % vsega blagovnega izvoza, nekaj manj kot 1000 največjih izvoznikov pa 85 % vsega izvoženega blaga. Velika in srednja podjetja, ki v deležu vseh izvoznikov (po številu izvoznikov) predstavljajo 12%, so v letu 2007 izvozila za nekaj več kot 3/4 vsega slovenskega blaga. Srednja in mala podjetja pa po vrednosti izvoza blaga predstavljajo le manjši delež, po številu pa okoli 90 % vseh slovenskih izvoznikov.

Blagovna menjava z najpomembnejšimi partnerji, 2007	IZVOZ	
	Stopnje rasti, v %	Stopnje rasti, v %
Nemčija	10,9	11,6
Italija	18,8	15,3
Hrvaška	7,2	15,4
Avstrija	4,0	19,5
Francija	11,1	2,0
Srbija (s Kosovom)	27,3	46,0
Ruska federacija	15,4	37,2
Poljska	26,2	17,4
Bosna in Hercegovina	10,5	2,6
Velika Britanija	11,9	14,9

Vir: SURS, marec 2008, začasni podatki; preračuni SKEP

Tudi v začetku leta 2008 menjava s tujino še naprej raste.

Januarja 2008 je bila slovenska blagovna menjava s tujino živahna. Slovenska podjetja so v prvem mesecu letos izvozila za 1.587 milijonov evrov blaga, kar je za 9,5 odstotkov več kot januarja lani. Visoka uvozna dinamika iz leta 2007 se nadaljuje tudi v januarju letos. V tem času

se je povečal uvoz blaga za 15,4 odstotka in znašal 1.805 milijonov evrov. Izvoz blaga v države EU je presegel milijardo evrov (1.184 milijonov EUR), v primerjavi z januarjem lani je bil za 9,1 odstotka višji. Še nekaj bolj se je povečal izvoz v države nečlanice, za 10,7 odstotka. Tudi letos je uvoz rasel bistveno bolj pospešeno iz držav članic EU (za 29,7 odstotka), iz držav nečlanic pa je bil višji od lanskega januarja za 11,7 odstotka. V prvem mesecu je blagovni primanjkljaj dosegel že 217 milijonov evrov, z državami članicami EU pa 205 milijonov evrov.

Blagovna menjava Slovenije s tujino	2007		Januar 2008
	Mio EUR	Rast v %	Rast v %
IZVOZ	19.385	15,7	9,5
EU 27	13.687	19,4	9,1
Države nečlanice	5.698	7,7	10,7
UVOZ	21.487	17,2	15,4
EU 27	16.959	15,3	11,7
Države nečlanice	4.528	24,5	29,7
SALDO MENJAVE	-2.102		
EU 27	-3.272		
Države nečlanice	1.170		

Vir: Statistični urad RS in Banka Slovenije, podatki so začasni

Lani dosežen rekorden primanjkljaj v plačilni bilanci Slovenije s tujino.

Po začasnih podatkih Banke Slovenije se je plačilna bilanca lani poslabšala, predvsem zaradi višjega trgovskega primanjkljaja. Ob večji uvozni dinamiki, tudi zaradi vse dražjih energentov in surovin, je bil primanjkljaj glede na leto 2006 skoraj enkrat višji in bo po ocenah dosegel že okoli 5 % ustvarjenega BDP. Primanjkljaj je iz 857 milijonov evrov (2006) porasel v letu 2007 na 1.622 milijonov evrov. Na tak primanjkljaj je vplival visok primanjkljaj v blagovni menjavi v višini 1.624 milijonov EUR, ki ga v celoti ni bilo možno pokriti s storitvenim presežkom, kljub temu, da je bil ta za blizu petino višji kot leto prej. Za povečanje primanjkljaja tekoče plačilne bilance v letu 2007 je bilo odločujoče tudi povečanje negativnega salda v bilanci faktorskih storitev. Dohodki od dela in kapitala so izkazali v saldu za blizu 15 % višji negativni znesek kot v letu 2006, izdatki so presegli prejemke za 726 milijonov evrov. Za odplačilo obresti od kapitala je Slovenija tujini lani namenila za 396 milijonov evrov več kot leto prej (plačanih obresti je bilo 1.596 milijonov evrov). Tudi pri tekočih transferih je bil primanjkljaj za 72 odstotkov večji kot leto prej.

Slabitev ameriškega dolarja se je decembra rahlo upočasnila, v začetku 2008 dolar slabi še naprej.

Ameriški dolar, ki se je v prvi polovici leta 2007 gibal v povprečju na 1,30-1,35 za 1 evro, je v drugi polovici leta do evra dodatno oslabil - od oktobra dalje je evro presegel magično mejo 1,40 dolarja. V povprečju je bil v letu 2007 1 evro vreden 1,371 dolarja. K nadaljnjemu

slabljenju dolarja tudi v prvih mesecih 2008 prispeva ohlajanje ameriškega gospodarstva (nepremičninski trgi) in kriza na finančnih trgih. Dolar je bil januarja 2008 v povprečju znova vreden manj kot še decembra lani. Januarja letos je bilo za 1 evro treba odšteti v povprečju že 1,47 dolarja, februarja 1,475 dolarja, sredi marca pa 1,55 dolarja.

Gibanje izbranih tečajev - referenčni tečaji ECB			
1 EUR je enot tuje valute	USD	CHF	GBP
2004	1,24	1,54	0,68
2005	1,24	1,55	0,68
2006	1,25	1,57	0,68
2007	1,37	1,64	0,68
2007 Januar	1,2999	1,616	0,663
Februar	1,3074	1,621	0,668
Marec	1,3242	1,612	0,680
April	1,3516	1,638	0,679
Maj	1,3511	1,651	0,681
Junij	1,3419	1,654	0,676
Avgust	1,3622	1,638	0,678
September	1,3896	1,648	0,689
Oktober	1,4227	1,671	0,696
November	1,4684	1,649	0,709
December	1,4570	1,659	0,721
2008 Januar	1,4718	1,620	0,747
Februar	1,4748	1,608	0,751

Vir: Banka Slovenije, Tečajnica BS – referenčni tečaji ECB

V industriji in drugih dejavnostih leto 2007 uspešno, tudi za 2008 se dinamika ohranja.

Januarja 2008 se je glede na lani januar precej povečala vrednost **gradbenih del**, realno za 39,9 odstotka. Pri gradnji stavb se je povečala za 54,4 odstotka, pri gradnji inženirskih objektov za 26,6 odstotka. V primerjavi z decembrom 2007 pa se je vrednost gradbenih del realno zmanjšala na vseh področjih, v povprečju za 11,4 odstotka.

V **turizmu** je bilo januarja 2008 v povprečju zabeleženo enako število prenočitev kot januarja 2007 - število nočitev domačih turistov se je povečalo za 7 odstotkov, tujih pa zmanjšalo za 4 odstotke – delež slednjih predstavlja 60 %.

Industrija, gradbeništvo, trgovina, turizem	2006	2007	Januar 2008
	Rast v %	Rast v %	Rast v %
Industrija (vrednost proizvodnje)	6,1	6,9	1,1
Gradbeništvo (vrednost opravljenih del) ¹⁾	15,3	18,5	39,9
Gradbeni stroški za nove stanovanjske stavbe - nominalno	3,4	5,1	4,3
Trgovina na drobno (prihodki) ¹⁾	1,6	5,2	2,6
Trgovina z motornimi vozili, gorivi, vzdrževanje (prihodki) ¹⁾	11,7	14,2	13,2
Turizem (število nočitev)	2	7	0,0

Vir: Statistični urad RS

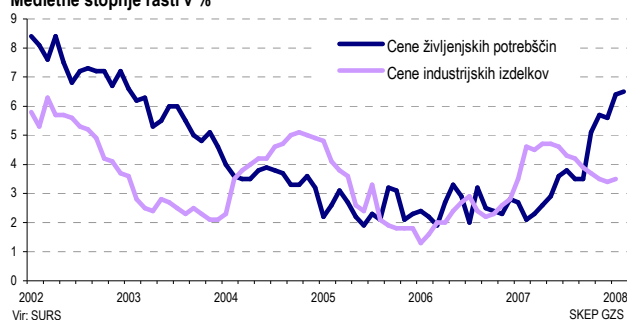
1) Realna stopnja rasti

Proizvodnja v slovenski industriji se je v letu 2007 povečala za 6,9 odstotka. Podjetja iz predelovalnih dejavnosti so v letu 2007, glede na leto 2006 proizvedla za 8,4 odstotka več, v rudarstvu za 3,4 odstotka več, podjetja za oskrbo z elektriko, plinom in vodo pa za 11,2 odstotka manj. Po namenu porabe se je v 2007 najbolj povečala proizvodnja proizvodov za investicije (12,4 %), sledijo proizvodi za široko porabo (7,4 %) in proizvodi za vmesno porabo (4,4 %). Obseg industrijske proizvodnje se je januarja 2008 povečala za 0,7 odstotka. Podjetja iz predelovalnih dejavnosti so januarja 2008, glede na december 2007 proizvedla za 0,2 odstotka manj, v rudarstvu za 8,4 odstotka več in podjetja za oskrbo z elektriko, plinom in vodo pa za 16,4 odstotka več.

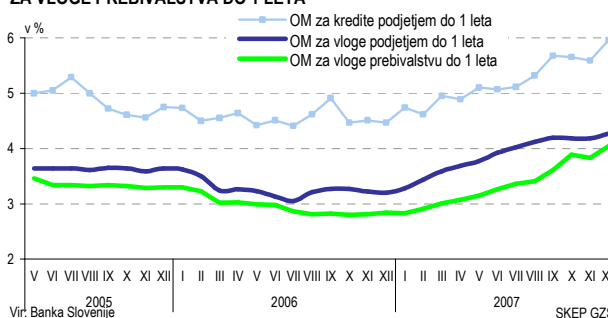
V **trgovini** je bil prihodek od prodaje v letu 2007 realno višji za 9,5 odstotka od primerljivega predhodnega leta. Povečanje prihodka so beležili v trgovini z motornimi vozili, gorivi in vzdrževanjem, za 14,2 odstotka, trgovini z neživila za 12,3 odstotka. Zmanjšanje prihodka so beležili v trgovini z živili, za 1,4 odstotka. Januarja 2008 so v trgovini s neživili in živili dosegli povečanje rasti prihodka in sicer za 2,8 odstotka oz za 0,4 odstotka. v trgovini z prodajo motornih vozil, goriv, vzdrževanju so povečali prihodek za 13,2 odstotka glede na predhodni mesec.

INFLACIJA

Medletne stopnje rasti v %

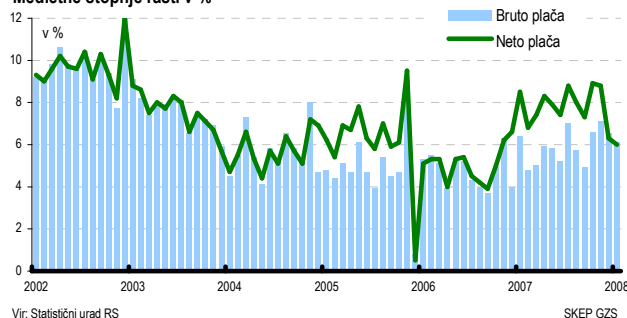

OBRETNOSTNE MERE ZA KREDITE PODJETJEM NAD 1 MIO € IN ZA VLOGE PREBIVALSTVA DO 1 LETA

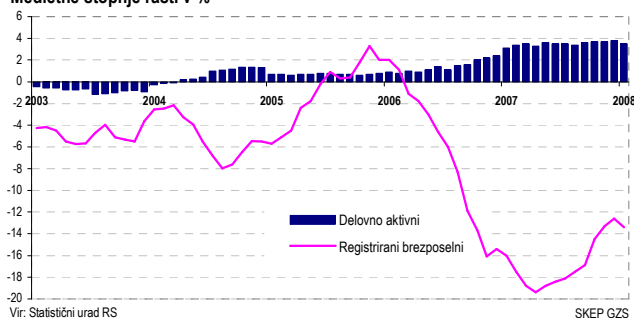
POVPREČNA BRUTO IN NETO PLAČA

Medletne stopnje rasti v %

DELOVNO AKTIVNI IN BREZPOSELNI

Medletne stopnje rasti v %

IZBRANI KAZALNIKI

Po visokih mesečnih rasteh cen življenjskih potrebščin v lanskem letu, se je tudi januarja 2008 povprečna raven cen v Slovenji glede na december 2007 zvišala. Januarja so cene porasle za 0,1-odstotka, februarja pa so glede na januar ostale na isti ravni. Ob 0,2 odstotka nižjih cenah blaga, so se cene storitev zvišale za 0,4 odstotka. **Inflacija** na letni ravni merjena s harmoniziranim, to je s primerljivim evropskim indeksom, je bila februarja 6,4-odstotna, medtem ko je februarska inflacija v državah EU po oceni Eurostata v povprečju dosegla 3,4 odstotka, v evro območju pa 3,3 odstotka.

Cene industrijskih proizvodov pri proizvajalcih so se januarja 2008 v povprečju zvišale za 0,6 odstotka, na domačem trgu za 0,8 odstotka in na tujem trgu za 0,5 odstotka. Na medletni ravni so bile januarja letos (januar 2008 na januar 2007) proizvajalčeve cene na domačem trgu višje za 6,5 odstotka, izvozne cene za evro območje pa za 0,8 odstotka višje. Izvozne cene v države izven evro območja so celo padle, v tej primerjavi so bile glede na januar 2007 za 0,2 odstotka nižje.

Cene uvoženih proizvodov so bile januarja 2008 na medletni ravni nižje za 0,7 odstotka, tudi glede na december 2007 so bile v povprečju nižje za 0,3 odstotka. Januarja so ostale cene proizvodov, uvoženih iz držav evro območja nespremenjene, iz držav izven evro območja pa so bile nižje za 0,7 odstotka.

ECB je v začetku marca 2008 zadržala **glavno obrestno mero** na ravni 4 odstotkov. Sredi marca se je spet povečal **EURIBOR** in sicer iz 4,4 na 4,6% (3-, 6- in 12-mesečni EURIBOR). **Vloge prebivalstva** v slovenskih bankah so bile konec leta 2007 za 9,5 odstotkov večje kot ob koncu leta 2006. Vpogledne vloge predstavljajo polovico vseh vlog prebivalstva. Med vezanimi vlogami so se najbolj povečale kratkoročne vloge, bistveno manj pa dolgoročne vloge. Stanje **kreditov prebivalstva** je bilo konec leta 2007 za 27 odstotkov večje kot konec leta 2006, torej so se krediti prebivalstva povečali bistveno bolj kot njihove vloge. V letu 2007 so se bistveno povečali tudi **bančni krediti podjetjem** - konec leta 2007 so bili 37 odstotkov večji kot ob koncu leta 2006. Kljub temu je delež teh kreditov v BDP v Sloveniji še vedno precej manjši kot v drugih državah evro območja. **Neto zadolženost podjetij** v domačih bankah je bila konec leta 2007 polovico večja kot leto poprej (14,9 mrd evrov).

Povprečna bruto plača na zaposlenega je januarja 2008 znašala 1.326,19 EUR, kar je bilo realno za 1,3 odstotka manj kot decembra lani. Nižja izplačila so predvsem posledica izplačil 13. plač v decembru. Glede na januar 2007 je bila plača letos januarja realno za 0,3 odstotka nižja. Povprečna mesečna neto plača je znašala 864,43 EUR in je bila realno za 0,8 odstotka nižja kot decembra ter za 0,4 odstotka nižja kot januarja lani. V vsem letu 2007 je bruto plača dosegla v povprečju 1.284,79 EUR, realno za 2,2 odstotka več kot v povprečju leta 2006. Povprečna mesečna neto plača je v tem času znašala 834,50 in je bila realno za 4,2 odstotka višja kot leto prej.

V januarju 2008 je bilo v Sloveniji v povprečju 867.342 **delovno aktivnih**, za 0,3 odstotka več kot decembra in za 3,5 odstotka več kot januarja lani. Število zaposlenih pri pravnih osebah je bilo na medletni ravni za 3,7 odstotka večje, zaposlenih pri fizičnih osebah pa kar za 5,2 odstotka. Samostojnih podjetnikov je bilo januarja za 3,9 odstotka in samozaposlenih za 1 odstotek več kot januarja lani.

Januarja 2008 je bilo registriranih 69.239 **brezposelnih**, 1,2 odstotka več kot decembra 2008 in 13,4 odstotka manj kot januarja 2007. V vsem letu 2007 je bilo v povprečju mesečno registriranih 71.336 brezposelnih oseb, 16,9 odstotka manj kot leta 2006. **Stopnja registrirane brezposelnosti** je bila v letu 2007 7,7-odstotna, januarja pa 7,4-odstotna.

Delodajalci so januarja 2008 prek Zavoda za zaposlovanje objavili 22.356 **prostih delovnih mest**, za 57,7 odstotka več kot decembra 2007 in za 11,7 odstotka več kot januarja 2007. V vsem letu 2007 je bilo v povprečju mesečno objavljenih 20.244 potreb po delavcih, za 6,6 odstotka več kot leta 2006.

Nekaj glavnih primerjav Slovenije z EU, Nemčijo in Avstrijo

Primerjalni kazalci na medletni ravni	EU-27			SLOVENIJA			NEMČIJA			AVSTRIJA		
	XI 07	XII 07	I 08	XI 07	XII 07	I 08	XI 07	XII 07	I 08	XI 07	XII 07	I 08
Inflacija (harmoniziran indeks)	3,1	3,2	3,4	5,7	5,7	6,4	3,3	3,1	2,9	3,2	3,5	3,1
Cene industrijskih proizvodov	4,4	4,7	5,8	6,7	6,2	6,4	2,5	2,5	3,3	4,5	5,1	...
Industrijska proizvodnja *	2,9	1,6	3,5	2,3	-0,1	1,1	4,9	5,4	6,9	1,8	7,7	...
Brezposelnost po ILO, v %	6,9	6,8	6,8	4,3	4,2	4,1	8,0	7,8	7,6	4,3	4,3	4,2
Gradbeništvo, realna rast	0,4	-1,7	0,7	7,5	-8,3	...	-5,8	-4,7	7,4	3,5	4,9	...
Trgovina na drobno (živila in neživila) *	1,2	-0,1	1,8	4,4	2,2	9,0	-3,0	-7,0	0,6	0,9	-1,2	0,8

Vir: Eurostat, 27. marec 2008 – začasni podatki; * Podatki so prilagojeni številu delovnih dni

Izdajatelj: © SKEP – Analitska Skupina GZS,
Gospodarska Zbornica Slovenije
Dimičeva 13, 1504 Ljubljana, Slovenija
Tel: 01 58 98 166, Faks: 01 58 98 200
E-mail: skep@gzs.si; Splet: www.gzs.si/skep

Pripravili: Krista Dekleva, Marjeta Šiško-Debeljak, Darja Močnik
Uredila: Marjeta Šiško-Debeljak

Ljubljana, Marec 2008